

Cornelia Șchiau

CHIRION

roman

București, 2025

Fotografie copertă: *Cornelia Șchiau*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȘCHIAU, CORNELIA

Chirion / Cornelia Șchiau. - București : Bifrost, 2025

ISBN 978-630-6514-50-2

821.135.1

© Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al editurii și al autoarei.

Copyright © 2025

Editura Bifrost

Str. Liviu Rebreanu nr.46-58, sector 3, București

e-mail: office@bifrost.ro

www.bifrost.ro

CHIRION

roman

Fetița și-a strâns în sine toate cuvintele pe care Timpul i le dezvăluisese.

Chirion era numele unui strămoș.

Astăzi afla, puțin uimită, cu puțină mirare, pe care se simțea datoare a o pune în inimă, că „chir”, adică „Kir”, înseamnă „domn”. În limba vorbită de cei care au stăpânit la începuturi pământul cunoscut și Marea cea Mare, ar fi fost cel mai de seamă atribut.

– Chirioanee! Mă Chirioanee.... Unde ești, mă?...

Așa a strigat fratele strămoșului Chirion când a ajuns cu vaporul la Philadelphia, în Pământul cel Nou.

–Mă...

În sân avea rapor.

–Mă, Chir...

În sânul cămășii fără clăbuc, avea rapor și avea sare....

–Mă Chirioane...Mă Chirionu` nostru, mă....

Era atât de rășporoasă cămașa cusută de mâna mumii lor...

Oare pe lumea asta mai există vreo mumă? Și, dacă exista, de ce îl născuse? De ce îi născuse pe toți cei asemenea?

Fetița anulă cu un click semnificația lui „Kir”; ajungea prezența lui Ion.

Baiera¹ trăistii era numai scame. Și în traistă, putoare asudată în cămașă, adunată în izmene, cocoloșită în păstura² ce nu s-ar fi convenit să o îngrămădească printre obiele.

Un cot zdravăn i s-a proptit între coaste:

---

¹ Bretea

² Șervet de pânză

–Ce faci, mă, foale³ de cânepă⁴? Pe cine strigi?

Oare în ce țară a ajuns? Oare așa se leagănă pământul aici, de parcă ar fi încă pe mare? Între cei de pe vas, el se număra printre oamenii care nu aveau cufăr. Ce cufăr!? Cufere aveau domnii bogați, cum sunt grofii. El nu avea lădiță cu lăcat. Doar traista de cânepă cănită cu baiera lungă petrecută pe subsuoară și pe după cap. O ținea toată vremea în față, lipită de burtă, nu care cumva să-i rețeze vreunul breteaua și să rămână fără de ea. Așa a ajuns să i se spună „foale de cânepă”. „Ce bagi în tine, mă, de ești așa umflat? Ia dă încoace blidul ăla, că prea te-ai îngrășat”. Și el lăsa blidul din mână, văzând printre lacrimi cum lintea sleită o îmbucă cei mai zdraveni și mai pogani⁵. Atunci își lua genunchii în brațe și, cu obrazul culcat pe fața din pânză aspră, se ținea să nu plângă. Fiecare nod înghițit striga „Mumă!”. Și din coșul pieptului, o voce îi șoptea: „Taci, bunul mumii, taci...”

În primele săptămâni nu putuse să adoarmă. În jur era numai o forfotă și în noapte, pe marea caldă, trupurile de om miroseau mai rău decât pute sudoarea de cal. Într-o seară, și-a găsit loc afară, printre lăzi și odgoane, un loc în care, dacă ar mai fi fost copil, i-ar fi plăcut să se ascundă. Dar dimineața, când s-a sculat și s-a îndreptat spre dosul vaporului să urineze, glasuri chicotite i-au călcat pe urmă: „Ficioraș, ficioraș, întoarce-te încoace, să ți-o văz....” Nu avea răul care îi ține pe unii cu o mână încleștată pe fierul balustradei și alta pe burtă, dar atunci a fost cât pe ce să nu ajungă la margine, când pântecul i s-a deșertat în apa aceea atât de clară și de limpede. Unul dintre glasuri i s-a agățat după cap: „Fraierule! Te-aș ține în palme și te-aș învăța ce nu te-a învățat mumă-ta când erai sugaci!” În ziua aceea a zăcut beteg. Către seară, vaporul a tras într-un port unde au fost lăsați să coboare. Jandarmii i-au condus ca pe o turmă spre un loc pustiu de pe mal. Nisipul era fierbinte și el s-a amestecat printre oamenii care își duceau femeile cu ei. A îndrăznit să îi roage pe

---

³ Burtă

⁴ Plantă pentru fibră

⁵ Masiv, cu greutate

unii să îi aibă grijă de traistă până va merge să se spele. Omul i-a spus să-și lase averea acolo, dar să se dezbrace între bărbați, nu între muieri. S-a tras mai înspre apă și mai într-o parte; și-a lepădat opincile și a ascultat cum valul ce-i pătrunde printre degetele de la picioare îl cheamă să-l guste. Și a intrat în mare cu cioarecii pe el.

–Mă, Chirionu` nostru, măăă!...

–Pe cine strigi tu, mă? Cum îl mai cheamă pe Chirionu` vostru?

–Nenea Chirion...

–Cum îl cheamă, mă? Care e porecla, nu cum îl strigi tu și cu frate-tău!

–Nu am alt frate, mă!

–Da` cum vă mai cheamă? Io asta te întreb: care vi-i porecla?

–Bărbat, mă!

–Așa, frate! Hai să te duc la el!

Omul era voinic; de sub căciula îndesată pe frunte îl priveau doi ochi păziți de sprâncene stufoase ce făceau pereche cu mustățile groase căzute peste colțurile gurii.

–Unde ți-i lădița, mă?

–Nu am lădiță.

–Desagii? Unde i-ai lăsat?

–Nu am desagi.

–Ce ai! Unde ai lăsat ce ai?

–Păi nu am, bade.... Traista asta....

–Mă, tu ești bolând? Cum ai vint tot drumu` ăsta?

–Am vint și io...

–Da' hârtii ai? Altfel te mîncă aici ciorile alea albe.

–Am, bade; aici, în boghilarîșu⁶ de la șerpar.

---

⁶ Portmoneu

Numai norocul făcuse atunci ca buzunarul șerparului să nu se umezească. Pănura cioarecilor s-a îmbibat pe rând, a devenit grea, în timp ce trupul subțire parcă se tot ușura. S-a scufundat cu totul și, cu ochii deschiși, a privit cerul așa cum îl privesc doar peștii din apă. Minune de raze de ochi i s-a aprins și răsul, care de săptămâni sta închis, a aruncat stropi străvezii în lumina zilei aceleia ce nu părea că se mai gată. Când a ieșit la suprafață și-a dat seama cât de greu este să-și miște picioarele cu toată povara pe el. Dar răsul îl înghiontea să nu se lase. În jurul lui toată lumea râdea – femeile cu poalele suflecate se uitau ca la o arătare; copiii îl stropeau cu o mână, de cealaltă fiind trași de către mume afară. Bărbații – în izmene, cu clăbuci de săpun în barbă și în plete –, și-au șters cu toții ca la un semn, briciurile de antebrăț, urlând precum lupii la lună și grohăind ca mistreții de răsul ce nu mai puteau să și-l țină.

Omul care-i spusese să nu se dezbrace între muieri și-a pus mâinile în cap:

–Doamne, ficioru` nenii, ce ai făcut? Tu în traista asta nu ai alți cioareci de schimb și ăștia de pe tine nu se pot usca până dimineață...

Doi dintre jandarmi se uitau și ei și se scărpinau în barbă.

Și-a cules obielele de pe jos și s-a dus să le clătească.

Jandarmii au întins o sfoară care să delimiteze locul pe unde le era permis să pășească. Dincolo de limită erau tufe cu țepi. L-au lăsat să treacă și, acolo, și-a scos cioarecii și toate câte mai avea. Le-a întins peste crengi și apoi și-a luat schimburile din traistă. Alte izmene, altă cămașă și niște ciorecei din pânză de in, țesută de mumă-sa acasă. Șerparul, așa ud cum era, și l-a strâns pe el.

–Da' cum te mai cheamă pe tine, mă' Bărbate?

–Androchel⁷. Bărbat Androchel.

---

⁷ Numele satului mitic de pe Valea Hârtibaciului – Podișul Transilvaniei – despre care se spune că s-ar fi scufundat în adâncul pământului în câteva secunde

–Mă', da' de unde sunt numele astea ale voastre?
–Cum de unde, mă? Tu nu ai auzit de călindare?
–Ba, cum nu? Da' numele voastre nu-s de la sfinți.
–Da' cum? De unde să fie? Ion nu-i primu' dintre sfinți?
–Păi, la care vă zice, mă, Ion?
–Lu' frate-meu. N-ai zis că mă duci la el?
–Și tu nu l-ai strigat Chirion?
–Așa l-am strigat. Și ce?
–Păi, nu-i Ion.
–Da' tu cum îi spui lu' popa de la tine din sat?
–Ce?
–Cum îi spui tu lu' popa de la tine din sat?
–Domnu' părinte...
–Păi vezi? Și dacă te-ai întâlni cu un sfânt, nu i-ai spune tot „domn”?

–Ba așa i-aș spune...

–Și popa vostru nu v-a învățat că „chir”, în limba grecilor înseamnă „domn”? Domnu' Ion, Chirion.

Omul își strâmbă gura până ce prinse între dinți mustața ce i se da de-a dura în partea dreaptă. Apoi și-o mai strâmbă o dată până o prinse și pe cea de-a stânga și începu să o roadă.

–Scoate, mă, hârtia, că altfel toată lumea o să treacă și noi o să rămânem acilea. Unde ai numărul?

–Aici în sân, bade.

Omul i-a luat țâdula⁸ și, cu o limbă șerpească, s-a înțelea cu domnii care îi numărau pe toți, îi pipăiau în jurul șalelor și la tureci pe cei care erau încălțați cu cizme ori cu cioci⁹, și pe la nojițele¹⁰ ce le strângeau obielele pe aștialaltî. Se pare că nici domnii nu au priceput de ce avea el numai o traistă. I-au întors-o cu susul în jos. El și-a adunat, cu un tremur în barbă, cămașa, izmenele, păstura din care picase un fluier de os.

–Ia-le, mă, odată și mișcă!

---

⁸ Actul

⁹ Cismă cu tureacul din aba

¹⁰ Curelușele opincilor

Și-a petrecut iar pe după cap și subsuoară baiera trăistii, hârtia după care Șarpele – așa avea să îl numească – a întins mâna, a strecurat-o în sân după ce unul dintre domni i-a îndesat-o lui în pumn și i-a spus ceva în limba șerpească. Pământul se mișca tot mai mult; parcă era furtună și corabia pe care încă o simțea sub tălpile lui îl clătina pogan, oprindu-i sângele în capul pieptului, înverzind oamenii și tot aerul dinprejur.

–Da' ce ai, mă? Nu leșina aici!

Vocea omului i-a bubuit în urechi. Prin ceața deasă îi vedea figura tăiată în bucăți de sprâncene și mustăți.

–De când nu ai mâncat? Ține aici!

Șarpele a scos de la șerpar o ploscă:

–Trage, că avem de mers.

Băutura i-a ars cerul gurii și, coborând în stomac, a început să-i încălzească toată făptura. Atunci și-a dat seama că nu foamea, ci frigul și frica au fost cele care l-au clătinat.

–Mai trage una!

–Nu. Spune-mi dacă chiar îl cunoști pe Chirion.

–Mă, tu ești bolând! Cum să nu-l cunosc; lucrăm și noi și alții la o moară; când iese el, mă bag eu în trudă.

–Și acum unde mă duci?

–La moară, mă, să te care Chirion acasă, că nu te-oi căra eu!

Inima i-a mai venit la loc. Mergeau pe o uliță pe unde casele erau tot atâta de mari cât trei corăbii la un loc; nici măcar bisericile sașilor nu se înălțau, cu toate turnurile lor, atâta de sus. Și oameni asemenea lui pășeau sfios, cu picioare ce nu mai erau dedate mersului, prin străinătatea aceea, cărându-și în spate lădițe cu lăcate, țeale înnodate în care își purtau țara și bruma de avut. Femeile cărau copii și surâsuri mărunte îndreptate către ei.

–Dumneata ai muiere, bade?

–Ce ai zis, mă?

–Dacă ai o muiere...

–Am; da' de ce mă întrebi?

–Înseamnă că are cine să te spele și cine să îți pună mămăligă pe masă. Tișa¹¹ Neniei Chirion, a rămas acasă...

Șarpele nu a răspuns; își rodea pe rând câte un fir din mustață. După o vreme s-a întors către el:

–Da' Chirion nu a amintit să fi primit vreo carte; i-ai fost scris că vii?

–Nu; nu i-am scris. Nu am avut foaie.

–Și cum pacostea l-ai fi găsit de nu eram eu acolo să te aud cum strigi?

–Nu știu, bade...

–Cum ai zis că te cheamă?

–Androchel¹².

–Doamne, Androchele, ce pui de bătaie ți-aș trage! Da', mi-i că nu am ce bate la tine...Să te vedeam ce vei spune când o să dea Chirion cu ochii de tine.

S-au oprit la o prăvălie. Omul a intrat și a ieșit apoi cu două jimble¹³ ce aveau înfipte în capăt câte un cârnat. Foamea, de care uitase tot uitându-se la târgul ăsta fără de coadă și fără de cap, l-a făcut să i se umple gura cu o apă pe care abia a trimis-o înapoi, pe sub mărul lui Adam, că alta s-a ivit din cerul gurii, cum veneau câteodată izvoarele din fundul fântânilor pe care le-a săpat.

–Ia, mă Androchele, și mănă!

–Mulțam, nene, da' eu nu mai am nici un creițar.

–Și? Dacă aveai? Aici lumea-i clădită pe dolari, copile; nu am eu lipsă de creițari. Ia, mă, că se sleiește și îi păcat; o să înveți ce înseamnă aici un dolar.

–Nene...

–Ține, mă, că ești tot mai vână! – omul i-a îndesat capătul jimblei în gură.

–'Oi lucra, nene și ți-oi întoarce datoria...

---

¹¹ Mătușa

¹² Numele satului mitic, scufundat, de pe Valea Hârțibaciului

¹³ Franzelă mică

Miezul de pâine era alb cum este ziua în amiază, iar cărnita din el, fragedă și dulce, ca poama de razachie din viile cele mari. Primul fulg al iernii s-a topit în tuleiele de pe obraz. Și atunci l-a prins dorul și trupșorul i s-a înfiorat din călcâie și până pe creștet; fiorul s-a coborât pe grumaz ca apoi să i se îndese sub coaste, de partea stângă.

Șarpele și-a rotit ochii galbeni:

–Te-a-nhățat! Așa-i? N-o să mai scapi de el; te înveți, da' nu mai scapi. Te înveți...

Terminase de mâncat. Omul ce pășea cu pași imenși alături rodea și iar rodea. Până la urmă a scos plosca și a împins dumaticatul în stomac. L-a privit. Și-a scos cojocul și l-a pus pe umeri:

–Și, unde-i numele tău în călindar?

–Nene, ia cojocul, că vei îngheța.

–Taci, mă, că-ți ard una de-ți sare smalțul; da' mi-i că nu-i nici un pic de tuci sub el. Ajungem mintenaș'. Zi, mă, al câtălea din călindar ești? Să văd și eu.

–Apoi, cum să-ți spun? Pe mine, știi, mă cheamă Androchel. Muma ar fi vrut să-mi zică Gheorghe; da' tata, care era fântânar, a spus să mă cheme Androchel.

